

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра історіографії, джерелознавства та археології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

А. В. Пантелеймонов_

“ ” 20 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Педагогічна практика

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ бакалавр _____

галузь знань _____ 03 гуманітарні науки _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 6.020302 Історія _____
(шифр і назва)

освітня програма _____ 6.020302 Історія _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____ Історія _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____
(обов'язкова / за вибором)

факультет _____ Історичний факультет _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою історичного факультету

“ 27 ” серпня 2018 року, протокол № 8

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Іващенко Вікторія Юріївна, кандидат історичних наук, доцент

Програму схвалено на засіданні кафедри

історіографії, джерелознавства та археології

Протокол від “ ____ ” _____ 2018 року № ____

Завідувач кафедри _____

_____ (Посохов С. І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією

історичного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ ____ ” _____ 2018 року № ____

Голова методичної комісії _____

_____ (Тумаков О. І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма педагогічної практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **бакалавр** напряму «історія» (6.020302) спеціальності «історія».

1. Мета та завдання педагогічної практики:

1.1. Метою педагогічної практики є забезпечення зв'язку між науково-теоретичною та практичною підготовкою студентів, отримання студентами початкового досвіду педагогічної діяльності, формування у них творчого дослідницького підходу до роботи педагога.

1.2. Основними завданнями педагогічної практики є: надати можливість використання отриманих у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь та навичок для розв'язання конкретних навчальних і виховних завдань, сформулювати у студентів психологічну готовність до роботи у школі та вищому навчальному закладі; ознайомити студентів зі змістом шкільних курсів та університетських курсів з історії та дисциплін суспільнознавчого циклу, а також позакласних заходів, сприяти оволодінню ними сучасними методами й формами педагогічної діяльності, інноваційними технологіями навчання; виховати у студентів потребу в безперервній педагогічній самоосвіті.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- зміст навчальних програм та підручників із курсів всесвітньої та вітчизняної історії;
- засоби, методи та основні прийоми навчання історії;
- способи перевірки знань та умінь учнів та критерії оцінювання їхніх навчальних досягнень;
- форми позакласної та позашкільної роботи з історії.

вміти :

- визначати мету та завдання шкільних курсів історії;
- аналізувати навчальну програму та навчально-методичну літературу;
- складати плани-конспекти уроків;
- визначати тип та форму уроку;
- готувати й проводити уроки різних типів;
- враховувати пізнавальні можливості учнів;
- розробляти завдання та тести для перевірки знань та умінь учнів;
- вести педагогічне спостереження;
- застосовувати різні методи ведення навчально-виховної роботи на уроках та в позаурочний час;
- оцінювати знання та вміння учнів відповідно до вимог нормативних документів;
- працювати з науково-методичною літературою та вести методичні дослідження;
- обладнувати шкільний кабінет.

1.4 На педагогічну практику **бакалавра** відводиться 3 кредити ECTS. Загальна кількість годин – 90.

Опис педагогічної практики бакалавра.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	
Семестр	
8-й	
Лекції	
год.	год.
Практичні заняття	
90 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

Виклад змісту педагогічної практики

Педагогічна практика на IV курсі передбачена для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Ця форма практичної підготовки є пропедевтичною, вона покликана сформувати мотивацію для подальшого поглиблення знань з психології, педагогіки й методики, створити фундамент для неформального вивчення дисциплін «Методика викладання історії» та «Основи педагогічної майстерності». Ознайомлювальна педагогічна практика проводиться у восьмому семестрі упродовж 2 тижнів на базі загальноосвітніх шкіл, гімназій та ліцеїв м. Харкова.

Основні завдання ознайомлювальної педагогічної практики:

- виховання у студентів поваги і шанобливого ставлення до фаху педагога, потреби до самовдосконалення й самоосвіти;
- встановлення й зміцнення зв'язку теоретичних знань, отриманих студентами під час вивчення історичних та психолого-педагогічних дисциплін, із практикою;
- ознайомлення студентів із діючими програмами, шкільними підручниками та посібниками для учнів;
- залучення студентів до вивчення сучасного стану навчально-виховної роботи в школі, передового педагогічного досвіду;
- організація взаємодії й спілкування студентів з учнями, дослідження індивідуальних та вікових психологічних особливостей школярів для ефективного здійснення виховної роботи в якості класного керівника;
- формування уміння вести психолого-педагогічні дослідження, аналізувати уроки вчителів історії та інших предметників та результати власної педагогічної діяльності.

Обов'язки студентів-практикантів:

Студенти направляються на практику наказом ректора університету і під час її проходження підпорядковуються керівникам практики від кафедри, факультету і університету, а також начального закладу – бази практики.

Студенти зобов'язані:

1. Дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, що діють на базах практики (у школах, гімназіях, ліцеях), виконувати розпорядження адміністрації та керівників практики.

2. Кожного робочого дня працювати на базі практики не менше 4 годин.
3. Повністю виконувати завдання, передбачені програмою практики: відвідати не менше 18 уроків учителя-предметника, не менше 12 уроків з інших предметів у закріпленому класі в якості класного керівника, провести один урок з історії або якогось іншого предмету суспільно-гуманітарного циклу та один виховний захід.
4. Вести щоденники психологічних спостережень та особистих роздумів педагогічного характеру, в яких робити поточні записи виконаної роботи в школі (спостереження і результати аналізу відвіданих уроків, відомості про позакласну і позашкільну роботу, про виховні заходи в закріпленому класі, а також характер висловлених зауважень).
5. Подати на кафедру педагогіки сценарій позакласного заходу; на кафедру психології – психологічну характеристику одного учня;
6. По завершенню практики упродовж 3-х днів здати всю звітну документацію кафедральному керівнику практики: звіт про проходження ознайомлювальної педагогічної практики; план-конспект одного уроку з підписом вчителя історії; сценарій позакласного заходу з оцінкою викладача – керівника педпрактики від кафедри педагогіки; психологічну характеристику одного учня з оцінкою викладача – керівника педпрактики від кафедри психології.
7. Звітувати на кафедрі про результати педпрактики.
8. Студент, педпрактика якого визнана незадовільною, проходить її повторно без відриву від навчальних занять в університеті.

Обов'язки керівників педагогічної практики

Факультетський керівник практики добирає бази практики, організовує проведення факультетської установчої конференції та підсумкових конференцій по кафедрах; надає студентам консультації з питань організації практики; вибірково відвідує навчальні заклади, в яких проходить практика; складає звіт по факультету.

Кафедральний керівник практики бере участь у проведенні установчої та підсумкової конференцій, здійснює керівництво всією поточною роботою студентів (допомагає в підготовці уроків та виховних заходів; відвідує та аналізує уроки, які проводять студенти-практиканти; перевіряє щоденники психологічних спостережень та особистих роздумів студентів; аналізує звітну документацію; оцінює роботу студентів; складає звіт і подає його факультетському керівнику).

Керівник практики від кафедри педагогіки бере участь у проведенні установчої конференції; надає консультації з підготовки позакласного заходу; перевіряє та оцінює сценарій позакласного заходу.

Керівник практики від кафедри психології бере участь у проведенні установчої конференції; надає консультації з організації психолого-педагогічних спостережень; перевіряє та оцінює психологічну характеристику на одного учня.

Керівники навчальних закладів (директор, заступники) забезпечують нормальні умови практики, знайомлять з матеріальною базою та навчально-виховним процесом в освітніх закладах, його специфікою (загальноосвітня школа, гімназія, ліцей), організовує відвідування студентами уроків вчителів-предметників.

Класний керівник знайомить студентів зі складом класу, проводить відкритий позакласний захід, допомагає студентам у проведенні ними виховного заходу.

Вчитель історії проводить відкриті уроки та обговорює їх зі студентами; консультує студентів при підготовці ними уроків та позакласних заходів; затверджує плани-конспекти уроків; відвідує та аналізує всі уроки, які дають практиканти; дає характеристику навчально-виховній роботі студентів, оцінює окремі форми роботи студентів (відвідування уроків, проведення уроку та позакласного заходу, план-конспект уроку).

Організація й проведення педагогічної практики

Проходження практики відбувається у групах (з 5 – 10 студентів), які направляються у базові навчальні заклади міста (загальноосвітні школи, гімназії, ліцеї), що мають усі необхідні умови для здійснення професійної освіти.

Перед початком педагогічної практики деканат та факультетський керівник практики проводять установчу конференцію, яка присвячується ознайомленню студентів із порядком проходження педагогічної практики, правами й обов'язками студентів, змістом практики. Безпосереднє керівництво групою студентів-практикантів покладається на кафедрального керівника практикою. На період практики в кожній групі призначається староста.

Практика проводиться з відривом від занять, а тому студенти повинні систематично працювати упродовж терміну практики в базовому навчальному закладі, дотримуючись прийнятих там правил внутрішнього розкладу.

Зміст практики

1. Знайомство з навчальним закладом, особливостями організації навчально-виховного процесу в освітній установі, кваліфікаційним рівнем вчителів історії.
2. Знайомство з кабінетом історії та необхідною документацією (класним журналом, розкладом занять, програмами та тематичним плануванням з предмету тощо).
3. Навчальна робота: вивчення і аналіз поурочних планів-конспектів вчителя історії; відвідування та аналіз уроків історії в 5 – 11 класах (не менше 18 уроків) та уроків з інших предметів у закріпленому класі в якості класного керівника (не менше 12 уроків); проведення одного уроку з історії або якогось іншого предмету суспільно-гуманітарного циклу; відвідування та аналіз уроків інших студентів-практикантів.
4. Виховна робота: участь у поточній роботі класного керівника; відвідування та аналіз усіх позакласних заходів у закріпленому класі; проведення одного позакласного заходу; відвідування та аналіз позакласних виховних занять, що проводяться студентами-практикантами.
5. Методична робота: ознайомлення з методичною роботою вчителів історії бази практики.
6. Практика завершується оформленням звітної документації, яка подається кафедральним керівникам практики.

Підведення підсумків практики

Студент зобов'язаний здати звітну документацію кафедральному керівнику кафедри через 3 дні після завершення практики. До звітної документації входять:

- короткий звіт про виконану під час педпрактики роботу;
- план-конспект одного уроку з підписом вчителя історії;
- сценарій позакласного заходу з оцінкою викладача – керівника педпрактики від кафедри педагогіки;
- психологічна характеристика одного учня з оцінкою викладача – керівника педпрактики від кафедри психології.

На підставі аналізу всіх поданих документів та захисту звітів кафедральний керівник практики готує загальний звіт групи та звітує на кафедрі. На засіданні кафедри приймається рішення про виконання студентом програми практики й виставлення заліку.

Студент, який не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук на базі практики або незадовільну оцінку при складанні заліку, вважається таким, що не виконав навчального плану семестру. За рішенням Ради факультету йому може бути призначене повторне проходження практики. Відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (п. 4.4.) студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надано право проходження

практики повторно. Студент, який в останнє отримав негативну оцінку з практики в комісії, відраховується з вищого навчального закладу.¹

Розподіл балів, які отримують бакалаври

	Види робіт	Кількість балів
1.	Відвідування та аналіз уроків	40
2.	Підготовка та проведення уроку / Проведення позакласного заходу	20
3.	Розробка плану-конспекту	10
4.	Сценарій позакласного заходу	10
5.	Психологічна характеристика класу	10
6.	Наявність звітної документації та її належне оформлення	10
	Усього	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

¹ Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України / Наказ Міністерства освіти України № 93 від 8 квітня 1993 р.

Рекомендоване методичне забезпечення

Історія України					
1.	Історія України Всесвітня історія. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5 – 9 класи.	5-9	http://mon.gov.ua/		
2.	Історія України Всесвітня історія. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5 – 9 класи. 10-11 класи	10-11	http://mon.gov.ua/		
Основні підручники та навчальні посібники					
3.	Вступ до історії України*	Власов В.С.	5	Генеза	2005
4.	Вступ до історії України*	Мисан В.О.	5	Генеза	2005
5.	Історія України (Вступ до історії) (підручник)	Пометун О.І., Костюк І.А., Малієнко Ю.Б.	5	Освіта	2013
6.	Історія України (підручник)*	Смолій В.А., Степанков В.С.	7	Генеза	2007
7.	Історія України (підручник)	Власов В.С.	7	Генеза	2015
8.	Історія України (підручник)	Гупан Н.М., Смагін І.І., Пометун О.І.	7	Освіта	2015
9.	Історія України (підручник)	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	7	Ранок	2015
10.	Історія України (підручник)	Гісем О.В.	7	Навчальна книга Богдан	2015
11.	Історія України (підручник)*	Струкевич О.К.	8	Грамота	2008
12.	Історія України (підручник)*	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	8	АН ГРО ПЛЮС	2008
13.	Історія України (підручник)*	Власов В.С.	8	Генеза	2008
14.	Історія України (підручник)	Швидько Г.К., Чорнобай П.О.	8	Генеза	2016
15.	Історія України (підручник)	Гупан Н.М., Смагін І.І., Поментун	8	Фоліо	2015
16.	Історія України (підручник)	Сорочанська Н.М., Гісем О.О.	8	Навчальна книга Богдан	2015
17.	Історія України (підручник)	Бурнейко І.О., Наумчук О.В., Крижанівська Н.Є., Штанько О.Ф.	8	Астон	2015
18.	Історія України (підручник)	Реєнт О.П., Малій О.В.	9	Генеза	2017
19.	Історія України (підручник)	Струкевич О.К.	9	Грамота	2017
20.	Історія України (підручник)	Пометун О.І., Гупан Н.М., Смагін І.І.	9	УОВЦ «Оріон»	2017
21.	Історія України (підручник)	Власов В.С.	9	Літера ЛТД	2017
22.	Історія України (підручник)	Бурнейко І.О., Хлібовська Г.М., Крижанівська Н.Є., Наумчук О.В.	9	Астон	2017
23.	Історія України (підручник)	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	9	Ранок	2017
24.	Історія України (підручник)	Сорочанська Н.М., Гісем О.О.	9	Навчальна книга Богдан	2017
25.	Історія України (підручник для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленням вивчення історії)	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	9	Ранок	2017
26.	Історія України (рівень стандарту, академічний) (підручник)	Струкевич О.К., Дровозюк С.І., Котенко Л.В.	10	Грамота	2012
27.	Історія України (рівень стандарту, академічний) (підручник)	Реєнт О.П., Малій О.В.	10	Генеза	2010

28.	Історія України (профільний рівень) академічний) (підручник)	Турченко Ф.Г.	10	Гене́за	2010
29.	Історія України (підручник)	Кульчицький С.В., Лебеде́ва Ю.Г.	10	Освіта	2003
30.	Історія України (підручник)*	Турченко Ф.Г.	11	Гене́за	2007
31.	Історія України (рівень стандарту, академічний) (підручник)	Струкевич О.К., Романюк І.М., Дровозюк С.І.	11	Грамота	2011
32.	Історія України (рівень стандарту, академічний) (підручник)	Пометун О.І., Гупан Н.М.	11	ВД «Освіта»	2011
Додаткові підручники та навчальні посібники					
33.	Вступ до історії України. Робочий зошит	Власов В.С.	5	Гене́за	2005
34.	Вступ до історії України. Робочий зошит для тематичного оцінювання	Власов В.С.	5	Гене́за	2005
35.	Історія України (Вступ до історії). Робочий зошит	Галегова О.В., Пометун О.І.	5	ВД «Освіта»	2013
36.	Історія України (Вступ до історії). Зошит для тематичного оцінювання	Малієнко Ю.Б., Пометун О.І.	5	ВД «Освіта»	2013
37.	Робочий зошит з історії України	Пометун О.І., Смагіна Т.М., Андрійчук О.І.	7	ВД «Освіта»	2015
38.	Зошит для тематичного оцінювання навчальних досягнень з історії України	Пометун О.І., Смагіна Т.М., Андрійчук О.І.	7	ВД «Освіта»	2015
39.	Історія України. Робочий зошит	Власов В.С.	7	Гене́за	2015
40.	Історія України. Опорні конспекти та практичні заняття	Середницька Г.В.	8	Весна	2016
41.	Робочий зошит з історії України	Пометун О.І., Смагіна Т.М.	8	Оріон	2016
42.	Тест-контроль. Історія України. Зошит для поточного та тематичного контролю	Литовченко С.Д.	9	Весна	2017
43.	Зошит для контролю навчальних досягнень учнів. Історія України	Святокум О.Є.	9	Ранок	2017
44.	Історія України. Експрес-контроль	Скирда І.М.	10	Ранок	2014
45.	Історія України (суспільно-гуманітарний профіль): Комплексний зошит для контролю знань	Гісем О.В., Мартинюк О.В.	10	Ранок	2014
46.	Історія України (профільний рівень)	Турченко Ф.Г.	11	Гене́за	2011
47.	Історія України. довідник для школярів	Кульчицький С.В., Мицик Ю.А., Власов В.С.	7-11	Літера ЛТД	2008
Методична література					
48.	Методика викладання історії в 5 класі	Власов В.С.	5	Літера ЛТД	2005
49.	Методика викладання історії	Пометун О.І.		Гене́за	2005
50.	Методика викладання історії	Курилів В.І.		Ранок	2006
51.	Викладання історії в 5 класі (методичний посібник для вчителів)	Пометун О.І., Малієнко Ю.Б.	5	Інститут педагогіки НАПН України	2013
52.	Історія України. 7 клас: Опорні конспекти	Скирда І.М.	7	Весна	2015
53.	Історія України (навчально-методичний комплект)	Власов В.С.	7	Гене́за	2007
54.	Книга для вчителя до курсу «Історія України»	Бурнейко І.О., Гоман Р.В.	8	Астон	2017
55.	Історія України. Книжка для вчителя	Гужва Н.С., Галегова О.В.	9	Грамота	2015
56.	Методика викладання курсу «Історія України»	Власов В.С.	9		2017
57.	Історія України. Конспект для вчителя	Середницька Г.В.	10	Книги України ЛТД	2014
58.	Історія України. Конспект для вчителя	Середницька Г.В.	11	Книги України ЛТД	2014

Всесвітня історія					
<i>Основні підручники та навчальні посібники</i>					
59.	Всесвітня історія. Історія України (підручник)	Бандровський О.Г., Власов В.С.	6	Гене́за	2014
60.	Всесвітня історія (підручник)	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	7	Ранок	2015
61.	Всесвітня історія (підручник)	Щупак І.Я.	7	Світоч	2015
62.	Всесвітня історія (підручник)*	Ліхтей І.М.	7	Грамота	2007
63.	Всесвітня історія (підручник)*	Подаляк Н.Г.	7	Гене́за	2007
64.	Всесвітня історія (підручник)*	Крижанівський О.П., Хірна О.О.	7	Оріана Нова	2007
65.	Історія середніх віків (підручник)	Крижанівський О.П., Хірна О.О.	7	Наш час	2007
66.	Всесвітня історія. Новий час (XV-XVIII ст.) (підручник)*	Ліхтей І.М.	8	Грамота	2008
67.	Всесвітня історія. Новий час (XV-XVIII ст.) (підручник)*	Подаляк Н.Г.	8	Гене́за	2008
68.	Всесвітня історія. Новий час (XV-XVIII ст.) (підручник)*	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	8	АН ГРО ПЛЮС	2008
69.	Всесвітня історія. Новий час (XV-XVIII ст.) (підручник)*	Д'ячков С.В., Литовченко С.Д.	8	Ранок	2008
70.	Всесвітня історія (підручник)	Сорочинська Н.М., Мартинюк О.О., Гісем О.О.	8	Навчальна книга – Богдан	2016
71.	Всесвітня історія (підручник)	Щупак І.Я.	9	УОВЦ «Оріон»	2017
72.	Всесвітня історія (підручник)	Коляда І.А.	9	ПП «Аксіома»	2017
73.	Всесвітня історія (підручник)	Д'ячков С.В., Литовченко С.Д.	9	Гене́за	2017
74.	Всесвітня історія (підручник)*	Полянський П.Б.	10	Гене́за	2003, 2004
75.	Всесвітня історія (підручник)	Ладиченко Т.В.	10	А.С.К.	2004, 2007
76.	Всесвітня історія (профільний рівень) (підручник)	Ладиченко Т.В., Осмоловський С.О.	10	Гене́за	2010
77.	Всесвітня історія (підручник)	Ладиченко Т.В.	11	А.С.К.	2002
	Всесвітня історія (рівень стандарту, академічний) (підручник)	Щупак І.Я.	11	Прем'єр	2011
<i>Додаткові підручники та навчальні посібники</i>					
78.	Всесвітня історія. Історія України. Робочий зошит	Власов В.С.	6	Гене́за	2014
79.	Тест-контроль. Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс)	Воропаєва В.В., Воропаєв Ю.М.	6	ВД «Весна»	2015
80.	Історія середніх віків. Зошит для контролю навчальних досягнень	Святокум О.Є.	7	Ранок	2015
81.	Зошит для тематичного оцінювання «Історія середніх віків»	Ладиченко Т.В.	7	Грамота	2007
82.	Всесвітня історія. Практичні заняття	Скирда І.М.	8	Весна	2016
83.	Тест-контроль. Всесвітня історія. Історія України	Д'ячков С.В., Литовченко С.Д.	8	Весна	2016
84.	Всесвітня історія у визначеннях, таблицях і схемах	Охредько О.Є.	9	Ранок	2014
85.	Всесвітня історія. Історія України: зошит для поточного та тематичного оцінювання	Коніщева С.Є.	10	ПЕТ	2013
86.	Всесвітня історія. Історія України: зошит для поточного та тематичного оцінювання	Коніщева С.Є.	11	ПЕТ	2013
<i>Методична література</i>					

87.	Історія стародавнього світу (методичний посібник)	Галєгова О.В., Нікітіна І.П.	6	Педагогічна преса	2006
88.	Всесвітня історія. Історія України. 6 клас: Книжка для вчителя	Островський В.В.	6	Генеза	2014
89.	Середньовіччя: сучасний європейський вимір	Щупак І.Я., Піскарьова І.О.	7	ВД «Світоч»	2015
90.	Всесвітня історія. Книга для вчителя: календарне планування та розробки уроків	Ветров І.Г., Гужва Н.С., Камбалова Я.М.	8	Грамота	2008
91.	Всесвітня історія (навчально-методичний комплект для вчителів)	Коляда І., Кирієнко О., Милько В.	9	Аксіома	2014
92.	Всесвітня історія. Конспект для вчителя	Середницька Г.В.	10	Книги України ЛТД	2014
93.	Всесвітня історія. Конспект для вчителя	Середницька Г.В.	11	Книги України ЛТД	2014
Правознавство					
94.	Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів		9	http://mon.gov.ua/	
<i>Основні підручники та навчальні посібники</i>					
95.	Основи правознавства (підручник)	Наровлянський О.Д.	9	Парламентське видавництво	2004
96.	Основи правознавства (підручник)	Ремех Т.О., Пометун О.І.	9	Літера ЛТД	2017
97.	Основи правознавства (підручник)	Святокум О.Є., Святокум І.О.	9	Ранок	2017
98.	Основи правознавства (підручник)	Ратушняк С.П.	9	Навчальна книга - Богдан	2017
<i>Додаткові підручники та навчальні посібники</i>					
99	Основи правознавства. Тестовий контроль знань	Ремех Т.О.	9	Літера ЛТД	2017
100	Права людини	Пометун О.І., Ремех Т.О., Сущенко І.	10-11	А.С.К.	2006
101	Правознавство: зошит для поточного та тематичного оцінювання	Пилипчатіна Л.М.	10	ПЕТ	2013
102	Правознавство. Профільний рівень. Робочий зошит	Хаталах О.В.	11	Ранок	2014
<i>Методична література</i>					
103	Уроки правознавства в 9 класі (методичний посібник для вчителя)	Наровлянський О.Д.	9	Ранок	2004